

Motion till riksdagen 2009/10:A205

av **Amineh Kakabaveh (v)**

Minister för förortsfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda behovet av en förortsminister i syfte att lyfta förorternas olika behov i de större städerna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hämta kunskap och erfarenhet från de länder som nämns i motionen.

Inledning

Den senaste tidens oroligheter och upploppsartade händelser i våra förorter är en av flera indikationer på samhällsproblem som endast kan lösas genom kraftfulla sociala, ekonomiska och politiska åtgärder. Boendesegregation och arbetslöshet, särskilt ungdomsarbetslöshet, är ett fundamentalt hinder för att unga ska kunna utvecklas och integreras i det svenska samhället oavsett om de är av svensk eller utländsk bakgrund.

I flera förorter i de stora städerna utgörs dock majoriteten av befolkningen av svenska medborgare av utländsk härkomst. Detta medför en uppdelning av storstädernas befolkning i vi (de av svensk härkomst) och dom (de av utländsk härkomst). En sådan uppdelning underblåser rasism, främlingsfientlighet och växande klassmässiga och etniska klyftor i det svenska samhället.

Det råder en utbredd föreställning om att de problem som uppstått till följd av segregationen kan ”utbildas bort” genom bättre information och undervisning. Det är naturligtvis viktigt och nödvändigt med en sådan verksamhet. Likafullt är dessa åtgärder otillräckliga om vi vill motverka framväxten av en allt starkare rasistisk samhällsstruktur.

En sådan struktur handlar nämligen inte bara om kulturskillnader, språk m.m.

Fel! Okänt namn på

Det är uppenbart att medborgare av utländsk härkomst diskrimineras på arbetsmarknaden, när det handlar om boendet – såväl när det gäller avståndet mellan bostad och arbete som när det gäller bostadsstandard, i fråga om barnens skolgång m.m. Problemen är enorma och mångfacetterade och gör sig inte gällande när det gäller utbildning, språk, kultur osv.

Det handlar också om orättvis ekonomisk fördelning och omfattande sociala problem som följer av en orättvis fördelning av samhällets resurser.

Det som följer i segregationens spår är en negativ särbehandling som skapar utsatthet för många vuxna men särskilt för unga flickor och pojkar. Det naturliga mötet mellan kulturer försvåras ytterligare av en betydande utbildningsklyfta mellan invandratäta förorter och resten av samhället.

Erfarenhet från andra länder

Man kan konstatera att problematiken som är förknippad med förorterna (urbana områden) berör flera olika politikområden, såsom exempelvis bostadspolitik, arbetsmarknadspolitik och socialpolitik. Många länder har en minister där urbana områden åtminstone delvis ingår i ansvarsområdet (förutsatt att ansvaret inte enbart ligger på lokal eller regional nivå). Vissa länder som bl.a. Frankrike, Tyskland och Belgien har tillsatt en minister med övergripande ansvar för förortsfrågor.

Frankrike

I Frankrike har det sedan i början av 1990-talet funnits en medlem av regeringen med det specifika ansvaret för förortsområdena. Arbetet med förortsfrågorna bedrivs i samarbete med en mängd olika aktörer, exempelvis nationella institutioner, folkvalda på regional och lokal nivå, olika former av nätverk m.m. I den nya policyn fokuserades de statliga insatserna till ett begränsat antal politikområden, huvudsakligen urban renovering (eng. *urban renovation*), arbetslöshet och bristande utbildning (eng. *educational failure*).

Ett mål med den urbana renoveringen var att omstrukturera offentliga platser och tjänster i de utsatta områdena. Detta genomfördes bland annat genom att cirka 200 000 bostäder revs ned för att sedan återbyggas samt genom uppbyggnad av ytterligare 200 000 bostäder. I samband med att programmet startades inrättades även olika myndigheter, exempelvis *Agence Nationale pour la Renovation Urbaine* (ANRU) som administrerar finansieringen och *Observatoire National des ZUS* som följer upp och mäter utvecklingen inom de utsatta områdena med avseende på bland annat arbetslöshet och i relation till andra stadsområden.

Belgien

Belgien är det mest urbaniserade landet i Europa. Av landets tio miljoner innevånare bor 97 procent i ett urbant område, med en befolkningstäthet på 337 innevånare per kvadratkilometer.

Liksom många andra städer i Europa har de urbana områdena i Belgien haft problem inom olika områden, såsom i fråga om arbetslöshet och fattigdom. De urbana frågorna ska på federal nivå integreras i övriga politikområden, t.ex. hållbar utveckling, säkerhet, finanspolitik och social integration. I Belgien finns sedan 2003 även en federal minister som har ansvaret för förorderna.

Några exempel på åtgärder som vidtagits är att det sedan 1999 funnits en policy med integrerad ansats för urbana områden på den federala nivån i Belgien. Syftet är stödja de lokala instanserna i deras arbete med att bryta den dynamik som påverkar de utsatta områdena negativt. De övergripande målen inom programmet är främst att stimulera social utveckling med respekt för innevånarna i områdena. Övriga mål är att skapa förutsättningar för att kombinera arbete, vila och rekreation, stärka de sociala sammanhangen (eng. *social cohesion*) för innevånarna samt stödja den ekonomiska utvecklingen.

Sedan år 2000 har den belgiska staten tecknat kontrakt med 15 städer och distrikt för att genomföra program för social utveckling. Under 2005–2007 öronmärktes 128 miljoner euro för arbetet i 15 städer och distrikt. Målen för utvecklingsprogrammet var bland annat utveckling av integrationen i områdena, ett bättre utbud av bostäder, en vital ekonomi och en hållbar utveckling.

År 2005 infördes ytterligare ett program på federal nivå som enbart inriktades på bostadsfrågor. Sammanlagt omfattas 17 olika städer och distrikt av programmet som syftar till att erbjuda låginkomsttagare hyresbostäder med hög standard och rimliga hyror. Programmet ska också underlätta för målgruppen att köpa fastigheter. Under 2009 slogs de båda ovanstående programmen ihop till ett kontrakt för den hållbara staden (eng. *contract for a sustainable city*).

Tyskland

Liksom Belgien är Tyskland en federal stat. Ansvaret för städerna fördelas mellan de lokala myndigheterna, förbundsstaterna och den federala nivån.

Flera olika program har genomförts på federal nivå. Exempelvis finns det sedan 1999 ett samarbete mellan den federala nivån och förbundsstaterna som inriktar sig på sociala problem i urbana områden. Programmet heter på engelska *District with Special Development Needs – The Social Integrative City*.

Syftet med programmet är att främja deltagande och samarbete genom en integrerad ansats till urban utveckling, med det övergripande målet att minska den ökande sociospatiala klyftan i städerna. Programmet omfattar satsningar på en rad olika områden, bland annat arbetsmarknad, bostadspolitik, brottsprevention, skolor och utbildning, integration, marknadsföring av de drabbade

Fel! Okänt namn på

distrikten m.m. I slutet av 2007 hade programmet implementerats i knappt 500 utsatta områden i sammanlagt drygt 300 städer.

De länder som nämnt ovan är några exempel bland ett flertal länder som förstått att storstäderna brottas med omfattande specifika problem och kräver en specifik behandling. Sverige är inte något undantag när det gäller den tilltagande segregationen i storstäderna. De problem som måste hanteras är så omfattande, så mångsidiga och så oroande att de kräver allt större uppmärksamhet.

Därför föreslår jag att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att utreda behovet av en förortsminister med särskilt ansvar för att lyfta och tillgodose förorter-
nas olika behov i de större städerna.

Jag föreslår vidare att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att utredningen inhämtar kunskap och erfarenhet från de länder som nämns i motionen.

Stockholm den 24 september 2009

Amineh Kakabaveh (v)